

Første udkast til sprogpolitik er klar

Sprogpolitik

Et forældrebreve og en sprogpolitisk vejledning til de ansatte skal nu debatteres i Styrelsen.

“ Fokus ligger på motivation overfor forældrene.

Skoleforeningens styrelse diskuterer på sit møde i næste uge to udkast om sprogpolitik. Fokus i udkastene ligger på motivation overfor forældrene og vejledning til de ansatte. Emnet tages op i form af et forældrebreve og en »sprogpolitisk vejledning til de ansatte«. De to arbejdsplaner kan så danne grundlag for det beslutningsoplæg om sprogpolitikken, som Skoleforeningens fællesråd får fremlagt i slutningen af oktober. Forvaltningens har udarbejdet de to oplæg med afsæt i de arbejdsgrupper, som har diskuteret sprogpolitik på fællesrådsmødet i foråret.

Sprogpolitiske forventninger

- Et forældrebreve er et bud på, hvordan vi overfor forældrene kan beskrive de sprogpolitiske forventninger der er i Skoleforeningen, siger direktør Lars Kofoed-Jensen.

I forældrebreve bliver der således beskrevet, at det har en stor betydning for at barnet tager dansk sprog og kultur til sig, at de forældre, der endnu ikke kan det, lærer at tale dansk.

Forældrebreve forklarer også, at barnet gennem det danske sprog kommer ind i en verden, som forældrene også kommer til at være en del af. Derfor er det vigtigt, at forældrene forstår barnets danske hverdagsliv og sproget. Det handler om at tage barnet alvorligt og beskæftige sig med barnets virkelighed.

Forældrene får også oplyst, at institutionerne er dansk sprogområde og at det også gælder forældrene. Ligeledes foregår møderne i Skoleforeningen på dansk og jo længere barnet er nået i forløbet, jo mere bliver der regnet med, at forældrene kan følge med på dansk.

Støtte op om forældrene

Skoleforeningen ser det som sin opgave, at støtte op om de forældre, som ikke taler dansk endnu i deres sprogtilegnelse. Der er mange forskellige tilbud og der vil også hen ad

vejen være samtaler i institutionen for at høre, hvordan det går med at lære dansk.

I forhold til de ansatte er sprogpolitikken en forskrift, idet de ansatte gennem ansættelsen er forpligtet til at være forbilleder for det danske og til enhver tid i arbejdsmæssig sammenhæng så vidt som overhovedet muligt skal benytte sig af det danske sprog. Men den har også betydning for forældrene. Formålet med at formulere en sprogpolitik er, at Skoleforeningen skal blive endnu bedre til at udtrykke sine forventninger til forældre, der er eller ønsker at blive medlem ved at have børn i systemet. Skoleforeningen skal også blive endnu bedre til den personlige opfølgning, som handler om dialogen med forældrene om udviklingen af dansk sprog og kultur. Særligt gælder det, at Skoleforeningen skal blive endnu bedre til at yde understøttelse til denne udvikling med tilbud om undervisning, arrangementer og netværk, især over for de forældre som ikke kan dansk endnu.

Opfølgningssamtaler

Vejledningen for de ansatte tager emnerne op fra forældrebreve: Forventninger til brugen af sproget i forældre-institution-samarbejdet på forskellige trin i barnets udvikling og opfølgningssamtalerne, der handler om forældrenes understøttelse af det danske, herunder især deres egen sprogudvikling. Der hvor det skønnes relevant forsøger lederen at motivere familien til en øget indsats for det danske med henblik på at familien viser barnet det gode eksempel og ikke fremmedgør sig for eget barn. Lederen spørger samtidigt til hvad der skal til for at familien kan løfte eget niveau – og måske finder ud af om der mangler tilbud.

Der trues ikke med at smide nogen ud – men forældrene bevidstgøres om konsekvenserne af at være i en del af Skoleforeningen – og i særlige tilfælde bedes forældrene overveje om de har sendt barnet det rigtige sted hen – men beslutningen om at skifte til det tyske system vil altid være deres egen.

Varierede tilbud

Det er afgørende for at forældrene kan leve op til forventningerne at der findes varierede tilbud inden for dansk sprog og kultur. Det kræver dels nogle centrale tilbud og dels lokale tilbud. Den enkelte forælder bør føle sig forpligtet på at gøre alt hvad man kan for at tilegne sig dansk,

men tilgangen skal også være præget af forståelse for at motivation og lyst driver værket. Det betyder også, at man skal være imødekommende for ethvert forsøg på at bruge dansk.

Kommunikation kræver at forældrene tør prøve at sige noget på dansk – og det skal vi understøtte.

Det er nu Styrelsen, som skal behandle udkastet, komme med ændringsforslag og udvikle det hen

imod det papir, som behandles på næste fællesrådsmøde.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Første skoledag i Store Vi-Vanderup Danske Skole.

Mere side 8

»Vi kan ikke levere tre ugers efterårsferie«

Ferieplaner

At lægge ferieplaner for de sydslesvigske skoler er et puslespil.

- Selvfølgelig havde Skoleforeningens styrelse gerne gjort det muligt for vores elever, at de får tre ugers efterårsferie i 2018, ligesom deres tyske kammerater får det. Men det har simpelthen ikke været muligt, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Formanden svarer dermed på en række henvendelser fra forældre, som har opdaget, at den ualmindelig lange efterårsferie i 2018 ikke gælder for de danske mindretalsskoler.

De danske skoler lægger sig i ferieplanlægningen altid så tæt op ad de tyske skoler som muligt. Det er dog ikke altid muligt, da de danske skoler har flere skoledage end de tyske.

- Det har vi, fordi vi både underviser dansk og tysk på modersmålsniveau. Vores elever har flere timer og det betyder på årsbasis, at de har tre til fire feriedage mindre end deres tyske kammerater, forklarer Skoleforeningens vicedirektør, Uwe Prühs, som er den der udarbejder ferieplanerne til drøftelse og beslutning for styrelsen. Det er Skoleforeningens styrelse der beslutter elevernes ferier. Og det er et puslespil, at få det hele til at hænge sammen. Vi har ik-

ke på samme måde bevægelige feriedage som de offentlige skoler har.

- Sommerferien må vi ikke røre ved, den ligger helt fast. Samtidig er der en forventning til, at der er cirka to ugers juleferie, to ugers påskeferie og to ugers efterårsferie, og da vi skal nå op på 195 undervisningsdage pr. kalenderår, er der ikke meget spillerum, siger han.

At de tyske skoler har flere bevægelige feriedage betyder i 2018, at man sammen med helligdagen den 3. oktober har mulighed for at holde skolerne lukket i ugerne 40, 41 og 42.

Også de sydslesvigske skoleelever får i 2018 en enkelt fridag mere end ellers. Vi når kun op på 194 under-

visningsdage. Det hænger sammen med, at vores efterårsferie kommer til at ligge i uge 41 og uge 42. Havde vi valgt ugerne 40 og 41 i stedet for, havde vi kunnet spare en feriedag på grund af helligdagen den 3. oktober. Men i Danmark placeres efterårsferien altid i uge 42. Det har været et udpræget ønske fra flere forældre og mange medarbejdere, at Skoleforeningens efterårsferie tilgodeser netop uge 42, så det har styrelsen valgt at gøre, siger Udo Jessen.

På de sydslesvigske øer ser ferieplanlægningen altid lidt anderledes ud end på fastlandet. Elevernes sommerferie er en uge kortere, mens efterårsferien er en uge længere. I

praksis betyder det, at sommerferien afkortes med en uge i forhold til ferien på fastlandet, mens efterårsferien forlænges med en uge. Den uge placeres altid forud for efterårsferien på fastlandet. Der kan dog være mindre forskelle fra år til år ift. efterårsferien.

Skoleforeningens tekniske afdeling skal så løse udfordringen i forhold til skolebuskørslen, når det kun er de danske elever der skal i skole i uge 40.

I 2019 får de tyske og de danske skoler i øvrigt igen en efterårsferie der er lige lang. Elevernes ferieperioder kan ses på Skoleforeningens hjemmeside.

Leder

Sproget er nøglen

Jeg elsker den brogede verden
trods al dens nød og strid;
for mig er jorden skøn endnu
som i patriarkernes tid.

Kære alle, skoleåret er startet, og det betyder, at skoler og daginstitutioner de seneste uger har været fyldt med liv og glæde og sommer af aktivitet. De første børnehold er taget afsted til Hjerpsted, og lyset på skolerne er tændt langt hen på eftermiddagene og aftenener på grund af forældremøder, teammøder, udvalgmøder, forældresamtaler, koordinationsmøder, osv. osv.

Skoleforeningen kan med rette være glade for de engagerede medarbejdere, vi har. Skoleforeningen er en forening, der er i permanent bevægelse og permanent skal forholde sig til samfundets skiftende udfordringer. Jorden er en kugle, og den bevæger sig. Det samme gør menneskene og samfundet, fuldstændig ligegyldig, hvor vi bor henne i verden.

Samfundets forandringer betyder også, at vi ikke må gå i stå. Vi er nødt til at følge med og følge op.

Sådan er det også med mindretallet generelt. Vi er hverken et laissez-faire mindretal, hvor alt er åbent og alt er lige meget, bare man er medlem, og vi er heller ikke et hjemstavnsmuseum eller Morten Korch idyl med malkekøer på markerne og træsko på fødderne. Nej, vi er et moderne dansk mindretal i dette moderne samfund her i 2018.

Samtidig har Skoleforeningen et fundament af stærke værdier! At vælge Skoleforeningen betyder, at man bevidst vælger det danske mindretal! Vi er hverken sprogskoler eller det pædagogiske alternativ til det offentlige tyske skolesystem. Vi er ideologisk i vores grundlag.

Et bevidst valg betyder, at man siger ja til at tilegne sig det danske sprog. Det er sproget der er nøglen, - ikke kun til dansk kultur, men også til at kunne følge sit barns skolegang og samarbejde med pædagoger og lærere.

Skoleforeningens Fællesråd og Styrelse er derfor lige for tiden i en intensiv debat om foreningens sprogpolitik. Den er blevet diskuteret i to workshops her i foråret og også senest på Styrelsens klausurmøde lige inden sommerferien. Drøftelserne skal bagefter munde ud i et oplæg, som forældrene skal beslutte på det kommende fællesrådsmøde i oktober.

Uden at ville foregribe det færdige oplæg, kommer det blandt andet til at indeholde en klar tilkendegivelse af, at når man vælger mindretallets skoler for sit barn, så vælger man hele mindretallet.

Derfor vil oplægget indeholde en klar forventning om, at nye forældre tilegner sig det danske sprog. Det er en forventning, som udspringer af et bredt forældreønske.

I Skoleforeningen har vi den grundholdning, at det grundlæggende er den forkerte vej at sanktionere børn på grund af det sprog, de bruger i frikvarteret, som det af enkelte er blevet krævet i tidernes løb, og her på det sidste da også af en dansk politiker.

Vi lever her i Tyskland, vores elever er spredt over et rimeligt stort område, og vi bevæger os i en sproglig verden, der rummer det tyske, det danske, det plattyske og det frisiske. Sådan har det været i alle de 98 år mindretallet og skoleforeningen har bestået. Der er altid blevet talt alle sprog i frikvartererne, men det har på ingen måde forhindret mindretallet i at forblive det danske mindretal.

Jeg er overbevist om, at kærlighed til dansk sprog og kultur kun skabes ved at give unge mennesker positive oplevelser og gode rollemodeller. Det er os forældre, som har truffet et valg for vores børn. Det er os voksne, der skal være gode rollemodeller! Det er derfor kun naturligt, at vi forældre stiller krav til hinanden. Og det skal ske på en god og ordentlig måde! Vi arbejder på sagen.

De snakker, som om den er gammel,
af synd og sorger mæt.

O nej, den flyver endnu i dans
om solen så ung og let!

Tekst: Hans Vilhelm Kaalund 1877

Udo Jessen, formand

Læreplaner med fire tværfaglige temaer

Skoleforeningens elever bliver i år præsenteret for de nye læreplaner i alle fag, som bliver obligatoriske fra næste skoleår.

En vigtig søjle i det pædagogiske arbejde er, at der er blevet indarbejdet fire tværgående temaer i læreplanerne: sproglig udvikling, it og medier, innovation og entreprenørskab samt kulturforståelse. Tværgående temaer betyder, at disse fire temaer bliver en fast bestanddel af alle læreplaner og skal behandles i alle fag.

Sproglig udvikling

Sprogarbejdet i skolen tager udgangspunkt i de særlige sproglige forhold, som fx den flersprogede kontekst, som eleverne i mindretallets skoler helt naturligt befinder sig i. Eleverne skal udvikle strategier til udvikling af begreber og ordforråd, så deres sprogkundskaber ikke bliver en hindring for den faglige læring. Det er grundlæggende for sprogarbejdet i hele skoleforløbet, at der tages udgangspunkt i børnenes sprogfærdigheder: lytte, samtale, læse og skrive. Sprog skabes i mange sammenhænge, og for at styrke elevernes kommunikative kompetence inddrages og veksles der mellem de re sprogfærdigheder i undervisningen.

It og medier

It- og mediekompetencer bliver stadig mere centrale i samfundet – og derfor også i skolen. Eleverne skal kunne anvende it og forstå medierne og deres indflydelse på samfundet for derigennem at opnå kompetence til at kunne reflektere over egen brug af de sociale medier og til at opnå egne og fælles mål gennem medierne.

It- og mediekompetencer og evnen til at ajourføre dem er således væsentlige forudsætninger for, at man som borger kan tage aktiv del i et medialiseret og digitaliseret samfund.

I undervisningsforløb, hvor it og medier indgår, skal eleverne opnå og anvende en række digitale kompetencer under hensyntagen til skolens it-mæssige rammebetingelser.

Eleverne kan i løbet af et undervisningsforløb indtage forskellige positioner. I det tværgående tema it og medier opereres der med fire positioner: Eleven som kritisk undersøger, eleven som analyserende modtager, eleven som målrettet og kreativ producent og eleven som ansvarlig deltager.

Innovation og entreprenørskab

I det tværgående tema innovation og entreprenørskab skal eleverne udvikle innovative og

entreprenante kompetencer. Entreprenørskab er, når der bliver handlet på muligheder og gode ideer, og disse bliver omsat til værdi for andre. Den værdi, der skabes, kan være af økonomisk, kulturel eller social art. Når disse kompetencer udvikles betyder det, at de unge kan anvende deres personlige, faglige og sociale ressourcer, uanset om de vil påvirke deres eget liv, deltage aktivt i samfundet eller starte aktiviteter eller virksomheder.

Målet er at motivere eleverne til at indgå i samfundet som aktive medborgere, iværksættere og innovative medarbejdere. Samtidig skal eleverne gives forudsætninger for at håndtere de udfordringer og udnytte de muligheder, der er forbundet med at være individ i en foranderlig verden.

Kulturforståelse

Skolens almindelige virksomhed og omdrejningspunkt i mindretallets hverdagsliv danner det naturlige fundament for dette tværgående tema og byder på særlige muligheder.

Temaet kulturforståelse lægger vægt på at videreudvikle elevernes kulturelle viden, forståelse og bevidsthed i et fordomsfrit læringsrum. Eleverne skal gennem arbejde med temaet opnå reflekteret indsigt i deres egen og andres kulturelle baggrund og her ved sættes i stand til at anvende et komplekst og dynamisk kulturbegreb.

Eleverne skal få mulighed for at reflektere over deres egen virkelighed i relation til deres omverden. Temaet skal stimulere elevernes interesse for og evne til at stille spørgsmål til det danske mindretals selvforståelse for at nå forståelse for kulturelle fællesskabers, herunder især kulturelle mindretals betydning og vilkår lokalt, regionalt og internationalt.

Det tværgående tema kulturforståelse tager udgangspunkt i den præmis, at eleverne i Sydsvenske vokser op i en flerkulturel kontekst med en skolehverdag i et mindretal omgivet af en flertalskultur. Temaet skal klæde eleverne på til at udvikle et reflekteret kulturelt ståsted og forberede dem på at blive medborgere i det lokale samfund, de lever i, samt verdensborgere i en globaliseret virkelighed.

Det frisiske mindretal er ligesom det danske mindretal og tyske flertal en del af Sydsvenske. For at eleverne skal kunne begå sig i det omgivende samfund, skal de således også stifte bekendtskab med frisiske sprog og kultur samt det frisiske mindretals vilkår.

Det tværgående tema tager højde for den særlige situation i mindretallets skoler, der gør alle aktører i skolevæsenet til naturlige kulturambassadører.

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen
Birgit Jürgensen-Schuhmacher
Lars Kofoed-Jensen
Petra von Oettingen
Eberhard von Oettingen
Redaktion og layout:
Daniel Dürkop
Tlf. 0461-5047104
kommunikation@skoleforeningen.org

Overgangen skal være så nemt som muligt

FOTO: DANIEL DÛRKOP

Skift

På A. P. Møller Skolen er der stor fokus på at gøre overgangen fra fællesskolen til den gymnasiale overbygning så let som muligt for eleverne.

Hvert år starter omkring 100 elever i 11. klasse på A. P. Møller Skolen. Halvdelen af dem har allerede gået på skolen i 10. klasse, men den anden halvdel er helt ny og kommer fra fællesskolerne i Sønder Brarup, Egernførde og Husum. For at integrere de nye, og give hele elevgruppen en god start, bruger man meget tid på at forberede eleverne, både inden eleverne starter, og mens de går i 11. klasse.

Og de sociale og faglige udfordringer er vokset i de seneste år.

- Det er en større gruppe elever, der kommer i gymnasiet i dag, siger Flemming Rasmussen. Det hænger sammen med, at adgangskravene er lavere end de var for 20 år siden.

- At gymnasierne i Slesvig-Holsten har åbnet deres døre for flere elever betyder selvfølgelig også større udfordringer. For nogle elever er hårdere stillet end andre. Det kan være i forhold til sociale eller økonomiske vilkår, livskriser, manglende selvværd, ordblindhed og meget mere, siger afdelingsleder og vicedirektør Flemming Rasmussen.

Mange af eleverne er både de første fra familien, der går på gymnasiet og den første i mindretallet, og det giver både eleverne og lærerne nogle udfordringer.

- Vi skal få dem til at knække koden, og dertil skal de føle sig trygge, og de skal føle sig velkomne, siger Flemming Rasmussen.

Allerede til januar bliver mulige kommende gymnasieelever derfor inviteret til A. P. Møller Skolen. Det er et åbent hus arrangement, hvor eleverne kan gå rundt på skolen, deltage i noget undervisning og opleve skolehverdagen. Nogle uger senere kan eleverne så komme igen sammen med deres forældre og få gang i en dialog. I løbet af sommerferien får de elever, som fortsætter i 11. klasse, tilsendt en klausurplan og deres skema.

Når eleverne starter i 11. Klasse på skolen første skoledag, deltager de en hel uge i et opstartsforløb under

I introugen på A. P. Møller Skolen handler det om alt andet end undervisningen.

overskriften: alt andet end undervisning.

- Her er der fokus på at ryste eleverne sammen, de skal lære skolen at kende og møde elever fra de andre årgange. Der er boldspil, samtaler og overnatningsarrangementer på skolen. De tager en dyb indånding og mærker stedet, inden det hele går i gang, siger Flemming Rasmussen.

Når skolehverdagen så er i gang, handler det om at have fingeren på pulsen for at opfatte uheldsmæssig udvikling så hurtigt som muligt. Der er en række værktøjer, som understøtter eleverne i at forebygge disse udviklinger.

- Det er jo en løbende proces med mange involverede: Eleverne, lærere og årgangens studieleder. Vi evaluerer klasserumskulturen, faglige

problemer, sociale relationer. Der er rum til hjælp og samtaler med eleverne og deres forældre, siger Flemming Meyer.

En hint om, at noget ikke går, som det skal, er den såkaldte dumpeadvarsel. Den får man i god tid inden semesterkarakteren, når man risikerer at dumpe i et fag.

- Den kommer selvfølgelig på et tidspunkt, hvor eleven kan nå at rette op på det, siger Flemming Meyer.

For meget fravær kan også være et tegn på, at en elev ikke trives godt. På A. P. Møller Skolen skabes der en større bevidsthed om fravær, idet alt fravær bliver registreret af elever og lærer i fællesskab.

- Uanset om det er skolerelevant fravær, sygdom eller andet skal eleven have en underskrift fra faglæ-

seren for frærværet. På denne måde får eleverne selv øje på om og hvor meget, de pjækker, siger Flemming Rasmussen.

Vigtigt er det, at eleverne og deres lærere hele tiden er bevidste om de mange tilbud, der er på skolen, hvis der er brug for hjælp. Der kan finde konsultationer sted med studielederen. Sundhedstjenesten og Slesvigs ungdomspræst har ligeledes konsultationstimer på skolen.

At en gymnasieårgang er mere broget, end den var for 20 år siden, er også en udfordring for lærernes undervisning.

- De skal være klare over, at man skal være mere rummelig og differentiere undervisningen på en anden måde. De skal have en forståelse for, at gymnasiet har forandret sig.

Den inklusion, som sker i grundskolen og i fællesskolen, fortsætter også i gymnasiet, siger Flemming Rasmussen.

Til næste år skal et udvalg kigge på elevernes trivsel. Samtidig vil skolen sætte fokus på misbrug og uddanner en lærer til at være misbrugsvejleder.

- Vi gør en masse ting, så det kan lykkes for så mange som muligt af de unge at få en studentereksamen, siger Flemming Rasmussen.

Treja og Ørsted kører parløb

Skift

En glidende overgang mellem dagtilbud og skole.

Hvordan man skaber trygge og udviklende overgange for børn? Der er et spørgsmål, som man i fællesskab har tænkt over i Ørsted Børnehaven og Treja Danske Skole. For de to institutioner halvvejs mellem Slesvig og Husum betragter sig som en enhed, og de vil gerne bruge hinanden så meget som muligt.

- Børnene er vi jo fælles om. Og vi mener, at det giver rigtig god mening, at der er et godt kendskab til skolen i børnehaven og omvendt, siger skoleleder Bjørn Rosenbaum.

På det overordnede plan betyder det, at børnehaven og skolen har udgivet en fælles infofolder. Den er mest rettet til det omkringliggende tyske samfund og fortæller om mindretallets og de to institutioners historie. Desuden har de en fælles hjemmeside.

- Og så er vi fælles om en hel række arrangementer i løbet af året. Det gør, at både børn, forældre og ansat-

te fra de to institutioner lærer hinanden bedre at kende, siger dagtilbudsleder Margit Alexander.

Så når der er sommerfest i børnehaven, er Bjørn Rosenbaum med. Det er også her, førskolebørnene bliver »smidt ud« af børnehaven, og skolelederne tager så imod. De skoleelever, som har lyst til at være med til lanternefesten, møder op i børnehaven. Der er en fælles motionsdag, en julevandring og et åbent hus arrangement på skolen, hvor alle danske institutioner og foreninger i området præsenterer sig.

Fællesarrangementerne har en stor betydning, er de to ledere enige om. For de gør, at hele mindretallet i området rykker tættere på hinanden, og det er med til at skabe den tryghed, som børnene har brug for.

Der er en del tiltag i hverdagen, som er med til at gøre overgangen fra daginstitution til skole mere glidende:

- Førskolegruppen holder til på skolen to gange om ugen, fortæller Margit Alexander.

- Børnene får derigennem med, hvad der sker på skolen. De møder

Børnehavebørnene er hver uge på besøg på skolen.

skolens elever – gamle børnehavenvenner eller ældre søskende. De har pause sammen med eleverne og vænner sig til skolen. Derigennem er skolen ikke noget helt nyt for dem, når de starter i første klasse, siger hun, og Bjørn Rosenbaum tilføjer:

- De kender til rutinerne og dag-

ligdagen med timer og pauser, og de finder sig bedre tilrette.

Margit Alexander er med Ørsted-børnene i Treja, så for hende betyder det, at hun også har en jævnlig kontakt til skolens lærere.

Men også de andre børnehavebørn kommer på skolen et par gange om

året og får et tilrettelagt forløb. Det er så med til at forberede dem på førskolen.

Ikke mindst det tætte samarbejde mellem de to ledere er med til at synliggøre de udfordringer, der kan ligge i et skift fra børnehaven til skole.

- Vi har nogle faste morgenmøder, hvor vi diskuterer ting, som kan være vigtigt at vide for den anden. Det kan være alt muligt, der sker på skolen eller i børnehaven. Informati- oner fra ledermøderne eller netværket, siger Bjørn Rosenbaum.

- Det er godt at have et formaliseret samarbejde, for det gør, at vi får løst udfordringer og får tid til at tænke ud af boksen, siger han.

Og ideer har de to ledere nok af: forleden diskuterede de en rullende indskoling, hvor eleverne bliver indskolet løbende.

- Det er selvfølgelig et helt teoretisk plan, men det er godt at udvikle, siger Bjørn Rosenbaum.

FOTO: DANIEL DÛRKOP

Børnemiljø og børns trivsel

Udvikling

Pædagogernes fælles dag stillede skarpt på, hvordan børn har det i institutionen.

Andendagen for dagtilbuddenes pædagogiske dage blev organiseret som en konferencedag på A. P. Møller Skolen med det overordnede emne: børnemiljøer og børns trivsel. Dagtilbudskontoret havde inviteret fagkonsulent Heidi Knudsen fra dansk center for undervisningsmiljø (dcum) til at holde oplæg om kvalitet i dagtilbud, børneperspektiver samt forældresamarbejde og inddragelse. Til alle emner blev der afholdt workshops og refleksionsmøder, som udviklingskonsulent i dcum Maria Hummelmoose stod for.

- Kvalitet i dagtilbud« handlede om, hvordan vi sætter øget fokus på arbejdet med børne- og læringsmiljøer, for dagtilbud med en høj kvalitet har en markant positiv betydning for små børns samlede trivsel, læring og udvikling. Børne- og læringsmiljøet påvirker børnenes muligheder for at tilegne sig læring, sagde Heidi Knudsen.

Perspektiver

God kvalitet inddrager efter hendes mening børneperspektivet og lever af den interaktion og relation, der er mellem barnet og den voksne.

- Børn og voksne skal mødes om noget fælles i et gensidigt samspil, sagde Heidi Knudsen.

For at skabe et godt børne- og læringsmiljø foreslår Heidi Knudsen nogle tydelige zoner i læringsmiljøet, det vil sige, at nogle områder i institutionen er klart defineret til et bestemt formål. Der kan være zoner, hvor der hamres, zoner hvor der klippes og zoner hvor der er stille.

- At øge kvaliteten i daginstitutionen handler om at kigge på, hvordan man organiserer de pædagogiske aktiviteter, personalet, de fysi-

ske rammer, kontakten og dialogen til forældrene, og hvordan vi sikrer trykke, tillidsfulde og udviklende relationer til alle børn. Det handler om medbestemmelse i hverdagen og samarbejde med det omkringliggende samfund, sagde Heidi Knudsen.

Et dårligt børne- og læringsmiljø er hurtigt at spotte:

- Der er for lidt samspil med børnene, og pædagogerne står eller sidder mest sammen med hinanden og snakker. Det lider trivslen i institutionen under, sagde Heidi Knudsen.

- Jeg var engang i en institution, hvor man ville ændre på netop denne adfærd. Så når pædagogerne igen stod sammen, så råbte børnene: »pædagogklubalarm« for at gøre opmærksom på det, sagde hun.

Børneperspektivet er en vigtig faktor for at skabe et godt børne- og læringsmiljø.

- Indsigter fra børn skaber høj kvalitet, forklarede Heidi Knudsen i sit andet oplæg.

- Børns oplevelser skal inddrages i arbejdet med at skabe et godt pædagogisk læringsmiljø for ofte giver børnenes udsagn en aha-oplevelse til personaletkvaliteten i dagtilbuddet.

Inddrage børnene

Når kvaliteten i dagtilbuddet hænger tæt sammen med de voksnes evne til at inddrage børnene og deres perspektiv i hverdagen, handler det derfor om, at pædagogerne lytter og ser institutionen med barnets øjne.

- Man kan for eksempel lave en rundvisning med barnet som guide og lade barnet fortælle om de steder, der er mest betydningsfulde og spørge barnet til sine oplevelser, hvem det leger med hvor, hvilket legetøj det bruger og hvornår, sagde Heidi Knudsen.

dagtilbuddet skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og

De pædagogiske dage sætter hvert år skub i børnehaveåret.

Oplægsholder var Maria Hummelmoose fra dcum.

understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det skal bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst. Derfor er forældresamarbejdet en vigtig brik i det pædagogiske arbejde, forklarede Heidi Knudsen i det tredje oplæg.

- Vi er lovmæssigt forpligtet til at inddrage forældrene og samarbejde med dem. Det er et arbejde, som ikke altid er uden dilemmaer og udfordringer, for her er der følelser på spil. Det kan være vanskeligt for forældre at se ud over deres eget barn.

Det vigtige er, at man tager dem alvorligt og viser tolerance over for forskellige livsstile og familiekonstellationer, sagde Heidi Knudsen.

Forældresamarbejde

Men et godt forældresamarbejde har en stor betydning, for det betyder glade forældre og børn og en hverdag, der er lettere for pædagogerne og forældrene.

- Forældrene er en vigtig ressource og en afgørende faktor for barnets trivsel. De er aktive samarbejdspartnere og bidrager til løsninger i arbejdet med børnene. Derfor skal der være en åben dialog mellem pædagogerne og forældrene, hvor det pædagogiske arbejde italesættes, sagde hun. Heidi Knudsen anbefalede derfor, at man i personalegruppen reflekterer over, hvordan forældresamarbejdet fungerer.

- Kig på, hvilken betydning forældresamarbejdet har for de inkluderende fællesskaber, hvad der fremmer og hæmmer forældrenes deltagemuligheder i forældrefællesskaber, og hvad der er jeres rolle.

Når børn blomstrer

Udvikling

Robuste børn er børn, som klarer sig bedre.

Dagtilbuddene i Rendborg-Egernførde Amt var samlet til fælles en pædagogisk dag i Askfelt, hvor de havde besøg af Hanne Aalling Risager fra RessourceDetektiven i Tønder. Hanne Aalling Risager er en velkendt oplægsholder i de danske institutioner i Sydslesvig, og hun gik i dialog med pædagogerne om, hvordan man får robuste børn, børn der blomstrer og mestrer livet. For ifølge Hanne Aalling Risager handler det netop ikke om at beskytte og skærme børn mod problemer og de store udfordringer.

- Vi har skruet et samfund sammen, der forhindrer børn i at komme i »den røde zone«, det vil sige at opleve angst, aggressioner eller raseri. Alt skal være perfekt, vi har fokus på den sårbare side, man må ikke være ked af det, og tingene må ikke være svære. Vi vil helst have glade børn hele tiden, sagde hun på kurset.

Men det er ikke meningen. At være »i rød zone« giver mennesker indsigt og en bevidsthed om,

Hanne Aalling Risager.

at vi rent faktisk indeholder en indre kraft i form af styrker, som gør os i stand til at finde tilbage til vores »komfort- eller trykzone (den grønne zone)« forklarer Hanne Aalling Risager i sin nyeste bog.

- For at styrke den positive side skal den negative side gennemleves, sagde hun.

Foruden den grønne og den røde zone er der i Hanne Aalling Risagers model også en gul zone, lærings- og udviklingszonen.

- Og den nødvendige robusthed kommer, når børn gør sig erfaringer i alle tre zoner, sagde hun.

Trivsel på arbejdspladsen

Udvikling

Positiv psykologi og godt samvær på dagsordenen.

I pædagogernes netværksgruppe for daginstitutionerne i Hatlund, Høstrup, Kappeln, Mårkær, Skovlund, Tarp og Store Vi/Vanderup var emnet for en fælles pædagogisk dag trivsel på arbejdspladsen. Pædagogerne mødtes i Oma Sannes krydterhave i Lindved for at arbejde sammen i forskellige workshops og med en model, der styrker trivsel. Målet var at styrke samarbejde og trivsel især på tværs af institutionerne, da institutionerne gerne vil understøtte hinanden. For at dette kan fungere optimalt, er personalet nødt til at have kendskab til hinanden, så man oplever det som naturligt at springe ind og hjælpe de andre institutioner. Derfor havde de forskellige workshops karakter af teambuilding. Der blev produceret kryddersalt, myggebalsam og billeder – alt sammen tiltag, som pædagogerne fint også kan lave med børnene bagefter. Bagefter gik pædagogerne på opdagelse i natur- og udendørslege. Desuden fik pædagogerne præsenteret Marianne Grønbaeks »Vækstmodel«, et samtaleredskab til »det gode samarbejde«.

Vækstmodellen tager afsæt i den positive psykologiske tænkning og

Pædagogerne afprøvede forskellige udendørs- og naturlege.

det dertil knyttede værdsættende sprogbrug og den anerkendende tankegang, hvor der gennem samtalestruktur kan skabes en tryk ramme for, at individet kan tage en position. Gennem anerkendelsen af individets positioner bliver der skabt større forståelse, der er med til at åbne op for den enkelte til at tage en ny position, og derigennem skabes synergi.

Gennem involvering i samtalen fremmes medejerskab, engagement

og motivation hos den enkelte, således at dialogen er med til at skabe trivsel, da denne giver plads til alle, giver plads til at lytte og til at finde fælles løsninger.

VækstModellen kan bruges i adskillige slags samtaler som udviklingssamtaler, overleveringssamtaler, samtale ift børn med særlige behov, forandringssamtaler, kollegial supervision, teamsamtaler, konfliktløsning m.m.

Lærernes pædagogiske dage

Udvikling

I forlængelse af de nye læreplaner har Skoleforeningen til lærernes pædagogiske dage i starten af august sat fokus på trivsel ved at se på, hvordan det pædagogiske personale kan støtte op om elevernes trivsel, og hvilke værktøjer der er til at måle trivsel med, så man kan arbejde systematisk med et positivt læringsmiljø? Skoleforeningen havde blandt andet inviteret Jannie Moon Lindskov og Rune Vinter Pedersen fra Dansk Center for Undervisningsmiljø til konferencen på A. P. Møller Skolen i Slesvig. Desuden var konsulent Helle Fisker inviteret til sammen med skolerne i det sydvestlige Sydslesvig at fortælle om et fælles projekt, hvor en styrkebaseret tilgang løfter både elever og medarbejders trivsel.

Summøve under oplægget om evalueringskultur og trivselsmålinger.

Evalueringskultur og trivselsmålinger

Udvikling

Undersøgelser skaber værdi i praksis.

Jannie Moon Lindskov, direktør i Dansk Center for Undervisningsmiljø, gav lærerne input til en god evalueringskultur, og til hvorfor man skal måle trivsel, og hvad der skal måles. For trivselsmålinger er et evalueringsredskab i det pædagogiske arbejde. Hun kom også ind på, hvordan trivselsmålinger skaber værdi i praksis og gav eksempler, perspektiver og anbefalinger.

- Evalueringskultur er en vigtig kerneopgave i den pædagogiske dagligdag. Den giver os ny og nødvendig viden for kvalitetsudvikling og styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø til gavn

for børnenes undervisningsmiljø, trivsel, udvikling og læring, sagde Jannie Moon Lindskov

Samtidig skaber den en fælles faglig refleksiv praksis, hvor man kigger på, om man virkelig gør det, man tror, man gør.

- Den fungerer som et konstruktiv selvkritisk spejl, og det fører i sidste ende til en øget faglig stolthed og personlig udvikling, sagde hun.

Den fagansvarlige konsulent, Rune Vinter Pedersen, kom ind på, hvordan man kommer fra tal til handling, eller sagt på en anden måde, fra evaluering til bedre trivsel. Ved hjælp af en case gennemgik han hele processen, hvor det blandt andet er vigtigt at inddrage eleverne, udvælge konkrete fokusområder og arbejde tværfagligt.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Der var organiseret en »messefrokost«. Her og i pauserne kunne lærerne informere sig om nye tiltag, kurser og pædagogisk udvikling i Skoleforeningens center for pædagogik.

Børnene har udforsket deres egne styrker

Udvikling

Forløb med positiv psykologi er en succes på vestkysten.

Uffe-Skolen i Tønning, Hans Helgesen Skolen i Frederikstad, Bredsted Danske Skole og Husum Danske Skole har netop været igennem et forløb med positiv psykologi på deres skoler. Sydvestkredsen, som skolerne bliver kaldt til daglig, var gået sammen om et trivselsprojekt med konsulent og foredragsholder Helle Fisker.

- Jeg var blevet opmærksom på det forløb, Helle Fisker tilbyder og fortalte om det i ledernetværket i sydvestkredsen. De andre ledere synes, at det var en rigtig god ide, og skolekontoret bakkede op om, at vi gjorde det som et fælles projekt, fortæller skoleleder Solveig Aggerholm.

Et stærkt bud

Helle Fisker siger, at positiv psykologi rummer et stærkt bud på, hvordan momenter til opnåelse af trivsel synliggøres og dermed kan gøres til genstand for aktiv handling.

- Den synliggørelse, den rejse og bevidstgørelse og dermed det livskvalitetsløft, som det enkelte menneske kan opnå, udgør hele mit motivationsgrundlag for at beskæftige mig med positiv psykologi. Positiv psykologi kan bidrage til opbygningen af det, man kunne kalde menneskets »selvbærende karosseri«. Positiv psykologi har en forstærkende effekt på samspillet og styrken i vores psykologiske styrkesider, vores psykiske vaner, vores sociale forbindelser og meget mere, siger Helle Fisker.

- At kende egne styrker er en vigtig nøgle til opbygning af modstandskraft, et godt fundament til at blive den bedste udgave af sig selv - understøtte udviklingen af det gode engagerede liv.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Skolerne i sydvestkredsen havde forberedt nogle boder, hvor de præsenterede alle de kreative tiltag, der var blevet sat i gang under forløbet.

Over en længere periode har Helle Fisker været på de fire skoler på vestkysten for at arbejde med børnene og de voksne.

- I dette arbejde har vi både haft fokus på trivsel af den enkelte og fællesskabet. Vi har arbejdet rigtig meget med de 24 styrker, som positiv psykologi tager afsæt i. Børnene har udforsket deres egne styrker og de styrker, klassen har som fællesskab. Igennem lege, sang og kreative aktiviteter har børnene lært at forholde sig til deres styrker og at forankre dem i hverdagen. Styrker er fundamentet i barnets egen og samtidig er de en del af klassens og skolens værdier, siger Helle Fisker.

Implementeringen

Det næste skridt er nu at få implementeret nogle af de styrker og værdier, man har fundet frem til i skolehverdagen.

- Det gør vi sammen med Helle Fisker, for det er vigtigt at fokusere på, hvordan vi vil arbejde med det, siger Solveig Aggerholm.

Hun kan allerede nu mærke, at forløbet har sat noget i gang hos eleverne.

- Når jeg sidder med nogle elever i en konfliktsituation, er det bedre til også at se det positive hos hinanden for det har de trænet i forløbet. At de kan det, er så med til at nedtrappe konflikten, siger hun.

Det næste skridt

For Helle Fisker er det næste skridt, at man får udarbejdet elevplaner. Her skal man ikke kigge på, hvad eleven kan, men hvem eleven er.

- Det handler om personlig og social kompetenceudvikling, og en elevplan er et konkret værktøj, man kan arbejde med. Der er alt for mange børn, som går rundt og tror, at de ikke er noget værd og ikke er gode til noget. Det er vigtigt, at de unge har en god fortælling om sig selv med i bagagen, siger Helle Fisker.

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Børnene fik vist en udstoppet ræv.

Skoven er de fælles om

Kontakten til Danmark

Møde hen over grænsen i børnehavehøjde.

Børnene i Kobbermølle Børnehave havde forleden et tre dages forløb i skoven sammen med børn fra Kruså Børnehave.

- Kontakten opstod, fordi vi havde mødt hinanden i skoven nogle gange, fortæller dagtilbudsleder Lisbeth von Winterfelt.

- Vi har en fast skovdag hver uge, og Kruså Børnehave ligger kun nogle få hundred meter væk. Skoven er vores fælles nærområde, siger hun.

Pædagogerne i Kruså var helt med

på ideen, og i fællesskab gik de i gang med at planlægge et forløb med en naturvejleder.

Første dagen handlede om edderkopper og andre kriblekrabledyr i skoven, og børnene byggede en fem meter stor edderkop af naturmaterialer, fortæller pædagog Lone Geppert.

Desuden gik børnene på opdagelse i skoven, og så havde naturvejlederen en udstoppet ræv og to døde fasaner med.

Stege fasan

- Børnene var med til at stege fasanerne i en udeovn, og dem der ville

fik lov til at smage, fortæller Lone Geppert.

- Tredjedagen handlede mest om fri leg. Man kunne mærke, at børnene fra de to institutioner nu var kommet tættere på hinanden, men selvfølgelig stadig lidt utrygge. De legede mest i de kendte grupper, men ind imellem blandede børnene sig, legede og snakkede sammen, siger pædagogen.

Og det er begge børnehavers ønske, at børnene lærer hinanden bedre at kende. Arrangementet skal være optakten til et tættere samarbejde fremover.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Legepladsen bliver flittig brugt.

Ny legeplads

Indvielse

Gustav Johannsen Skolen har netop indviet sin nye legeplads.

- Den er eleverne rigtig glad for, siger skoleleder Ole Uth. Siden 2012 har forældrene med samarbejdsrådsformand Maj Fuglsang-Allkemper og senere Rikke Rask i spidsen samlet ind til legepladsen. Desuden har forskellige fonde bidraget til finansieringen af legepladsen. Blandt dem var Sydbank, Mads Clausen, Gårdejer Christiansen, Sydslesvigsk Samfund og Bundgaards-legat.

Nye ledere

Min institution: Askfelt Danske Børnehave, en perle i Hüttener Berge
Navn: Sussie Østergaard.
Alder: 59 år
Familieforhold: tre dejlige børn og to skønne børnebørn.

Jeg kommer oprindeligt fra: Jeg er født og opvokset i en lille fredet by som hedder Hvedstrup ca. 10 km fra Roskilde.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg har arbejdet i skoleforeningen siden 1997 og har arbejdet forskellige steder, inden jeg i 2009 blev ansat i Askfelt bhv.

Efter at have været konstitueret et par gange, hvor jeg fik lov til at prøve lederjobbet af, og efter lange overvejelser søgte jeg jobbet som leder.

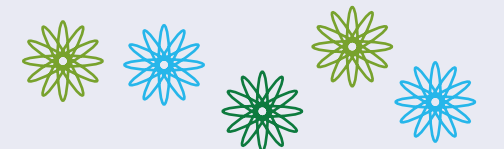
En beslutning jeg i dag er rigtig glad for :)

Mine fritidsinteresser er: Familien, vandring, yoga og ridning.

Min yndlingsbog/film/musik: Jeg har en bred smag inden for musik. Af bøger læser jeg gerne en spændingsroman, og film må gerne være sjove og hyggelige.

I skolen var jeg bedst til: Sport.

Jeg har før arbejdet som: Frisør

Min institution: Store Vi-Vanderup danske skole
Navn: Jens Ravnskjær
Alder: 42 år

Familieforhold: Gift med Kirsten, Skjold 9 år, Magne 4 år.

Jeg kommer oprindeligt fra: Haderslev

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Opgaven med at føre to skolekulturer sammen i Vanderup og Store Vi tiltaler mig.

Mine fritidsinteresser er: Min familie, alle mulige slags praktiske projekter.

Min yndlingsbog/film/musik: »Mine fædres hus«

I skolen var jeg bedst til: At se ud som om jeg lavede noget.

Jeg har før arbejdet som: Bydreng, pædagogmedhjælper, pedelmedhjælper, arbejdsdreng, pakkepost, tankstationspasser, lagermedarbejder, smed, soldat, sergent, lærer

Vi søger kontorelev

Skoleforeningen søger
Kontorelev ved Centraladministrationen

Per 1. august 2019
Ansøgningsfrist: 26. oktober 2018

Se hele stillingsopslaget på
www.skoleforeningen.org

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

En skoletjeneste til Danevirke Museum

Verdensarv

Danevirke og Hedeby er kommet på UNESCOs liste over kulturarv. Erfaringerne viser, at interessen og aktiviteterne efter en sådan blåstempling stiger gevaldigt. Derfor vil folkene bag museet og pædagoger i Sydslesvig arbejde på at få tilknyttet en skoletjeneste til stedet.

Danevirke - Det ville vel nok være skønt, hvis der til Danevirke Museum kunne blive tilsluttet en skoletjeneste, siger museumsleder Nis Hardt.

-En skoletjeneste på Danevirke Museum vil kunne tilbyde en skole eller en klasse et sæt læringsforløb, der er bygget om omkring historien og kulturen, der er knyttet til Danevirke Museum og egnen omkring volden og Hedeby, siger Lisbeth Christensen Hun er tilknyttet museet

FOTO: GEORG BUHL

som projektmedarbejder og tager sig af formidling af historien i form af opgaver og rundvisning af skoleelever.

Eksempler på andre skoletjenester findes ved museer, frilandsmuseer, zoologisk haver, fagforeninger, slotte og så videre.

De to sidder sammen i mødelokalet på første sal på Danevirke Museum.

Nu, da Danevirke og Hedeby er kommet på UNESCOs liste over verdens kulturarv, er de ikke i tvivl om, at interessen og tilstrømningen til museet vil stige gevaldigt.

Danevirke er trods alt Nordens største fortidsminde, gør de to opmærksom på.

Begyndelsen

De første møder vedrørende en skoletjeneste har fundet sted, og der er nu dannet en arbejdsgruppe. Den består af Nis Hardt og Lisbeth Christiansen fra Danevirke, Eberhard von Oettingen, Christian Schlömer fra Skoleforeningen og Gunvor Vestergaard fra Grønseforeningen.

- Vi håber, at arbejdet snart vil munde ud i, at vi får en eller anden form for skoletjeneste, siger Nis og Lisbeth.

Christian Schlömer, der er pædagogisk konsulent for kulturfagene historie, religion og samfundsfag, glæder sig til opgaven.

- Det bliver spændende at lave forløb, der tager udgangspunkt i skolers læreplaner, og samtidig kan afvikles og afsluttes et sted i virkeligheden på Danevirke eller på Danevirke Museum, siger han.

Når emnerne er fundet, og meto-

derne er udviklet, skal der skaffes penge til materialer og mandetimer. Og det skal munde ud i, at vi i et eller andet omfang kan ansætte en medarbejder til opgaven, siger både Nis Hardt og Lisbeth Christensen.

Et highlight

Områdechef Eberhard von Oettingen fra Skoleforeningen glæder sig meget til at arbejde for sagen.

-Vi kan sammen udvikle en besøgstjeneste, så det kan blive et dan-nelseshighlight for vores egne børn og unge i Sydslesvig og alle gæster og besøgende på Danevirke og Danevirke Museum. Stedet rummer hele kulissen for vores mål for vidensformidling om Sydslesvig, siger han.

Georg Buhl

Lærermøde og skoleelever på Danevirke

Verdensarv

De grupper, der besøger Danevirke, er vidt forskellige. Det gør den pædagogiske opgaven med at formidle viden om stedet meget omfattende.

Efter at volden Danevirke og vikin-gebyen Hedeby er kommet på UNESCOs liste over verdens kulturarv, er aktiviteterne på SSFs museum Danevirke Museum steget så meget, at der fremover skal investeres mere i at klare de stigende aktiviteter.

Fokus har fulgt to vidt forskellige grupper rundt på museet og voldanlægget. Den ene gruppe bestod af lærere fra Jens Jessen Skolen i Flensborg.

Den anden gruppe er en 8. klasse fra Lynghøjskolen tæt ved Roskilde på Sjælland.

Lærerne

For lærerne fra Sydslesvig var besøget en del af en pædagogisk dag. En optakt til det kommende skoleår. En slags dannelsestur, før eleverne kom tilbage fra ferien.

For lærerne begyndte besøget under det store kastanjetræ.

Ved en stor illustration af »Porten« står museumsleder Nis Hardt og fortæller om de seneste erfaringer og voldanlæggets alder.

- I den tid, jeg har været her, er anlægget blevet over 200 år ældre, så det, vi lærte børnene for 20 år siden, passer ikke længere, siger han.

Lærerne kigger måbende på hinanden.

- Så meget af min tid går også med løbende at revidere museets materiale, og det synes vi jo er meget spændende, fortæller han med et lunt glimt i øjet.

På volden

Efter introduktionen ved porten får lærerne en guidet tur forbi Valdemarsmuren og Skanse 14.

Undervejs møder de en murer, der er ved at udbedre skader på Valdemarsmuren. Han bruger en helt bestemt mørtel, fortæller Nis. Og fortæller dem, at hydraulisk mørtel er lavet af hydraulisk kalk.

Turen går videre hen til Skanse 14. Derfra tilbage til en stor kanon. Besøget slutter med, at lærerne, på

egen hånd kigger ind i til museets udstillinger.

Elevundervisning

Konkret er lærerne blevet bedre rustet til at forberede eleverne.

- For os har det været en inspirationsstur, og jeg har fået ajourført min viden, siger Sabrina fra Jens Jessen Skolen. Hun føler sig bedre rustet til at deltage i kommende planlægningsmøder på skolen.

Hermann Soldan ved ikke på stående fod, om de på baggrund af besøget vil bruge museet mere end før.

Han synes, det har været et godt besøg. Det har givet et bedre overblik og landsdelens historie, over mindretallet og det dansk tyske forhold.

Lynghøjskolen

23 elever og to lærere fra Lynghøjskolen er på tur på Danevirke.

-For os er det en anden måde af afholde historieundervisning på, siger 37 årig Gitte Christensen har planlagt turen.

Eleverne er på et længere ophold i Sydslesvig, og de bor på Skipperhuset i Tønning. De er på flere institutions- og museumsbesøg herunder også Gottorp Slot.

Da skolen tit har været på Danevirke og på voldanlægget, gør de ikke brug af personalet.

- Der findes meget godt materiale, siger Gitte, men det ville da være dejligt, hvis der direkte kom en skoletjeneste. Den ville vi gøre brug af. Det kender vi hjemme fra, siger hun.

Skolen er hvert år på ekskursion i Sydslesvig

Eleverne underviser

Aftenen før eleverne skal til Danevirke, er der undervisning. Det eleverne, der har fået til opgave af forberede hinanden på, hvad de skal se den kommende dag.

Alle eleverne er det op i grupper, der hver har forberedt et undervisningsforløb.

Det var Alexander, Clara og Frederik, der forberedte klassekammeraterne på turen til Danevirke.

Georg Buhl

FOTO: GEORG BUHL

Museumsleder Nis Hardt fører en gruppe lærere fra Jens Jessen-Skolen ind i historien omkring volden Danevirke.

Lynghøjskolen ved Roskilde er på lejrskole i Sydslesvig. Et af de steder, de skal se, er Danevirke. De bor på Skipperhuset i Tønning, og de går i 8. klasse.

“ Hvem mon har holdt det i hånden? Tænk, jeg har stået på selve Danevirke!

Maria, 14 år, står ved et sværd.

“ Det er vildt at stå her på volden. Hvad mon man har tænkt, da fjenden stormede imod en?!

Clara, 14 år+

De nye i Store Vi-Vanderup

Indskoling

557 børn startede for tre uger siden i de danske skoler i Sydslesvig. Det er en lille tilbagegang, idet der blev indskolet 594 efter sommeren 2017. Størrelsen af en indskolingsårgang har dermed været meget stabil i en årrække. I alt går der mere end 5600 elever på de danske skoler. Dertil kommer 2600 børn fra 0 til seks år i de sydslesvigske dagtilbud. Blandt indskolingseleverne var der også ti elever fra den nu sammenlagte Store Vi-Vanderup Danske Skole.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Vi Store Vi var alting nyt og alligevel alt som vanligt, da der var indskoling for 1. klasse forleden. Alt var nyt, fordi det var første gang, at eleverne fra Store Vi-Vanderup Børnehave ikke blev indskolet i to skoler (Store Vi og Vanderup) men forblev sammen i den nye sammenlagte Store Vi-Vanderup Danske Skole. Det nye var også, at der ved siden af de ti små nybegyndere også var to store: skolen har fået en ny leder, Jens Ravnskjær og en ny pedel, Sven Nielsen.

Alt var som vanligt, fordi skolens øvrige personale med 1. slasses klasselærer Mette Jessen i spidsen havde organiseret indskolingens sådan, som har gjort det traditionen tro på de to nu sammenlagte skoler: med dannebrog, sang og en varm velkomst til de nye.

Og både lærere, elever og forældre følte sig åbenlyst godt tilpas på skolen:

- Der er over 50 elever, vi er en stor skole, bemærkede Mette Jessen med et smil.

En mor til et barn fra Vanderup sagde: Det var den helt rigtige beslutning.

Overgang

Mens den nye 1. klasse smuttede med Mette Jessen til deres første undervisningstime, og resten af skolens elever fik lov at lege, tog Jens Ravnskjær de omkring 100 forældre, bedsteforældre og anden familie med i gymnastiksalen for at spore dem ind på det nye kapitel i deres børns liv.

- Indskoling er en overgang, og uanset hvor meget vi gør for at gøre den så nem som mulig, er det noget nyt. At et barn kommer i skole, betyder altid, at det tager mere ansvar. Det er faktisk nemt for barnet, men det er ikke lige så nemt for den, der

Ti nye elever, en ny skoleleder og en ny pedel i Store Vi-Vanderup Danske Skole.

afgiver ansvaret – jer forældre. Vi i skolen støtter op omkring det, at børnene tager ansvar, og det er vigtigt, at også I bakker børnene op, så de oplever, at I giver dem noget ansvar, sagde Jens Ravnskjær. Han opfordrede forældrene til at indgå tre aftaler med skolen:

- Det vigtigste overhovedet er, at alle føler sig trygge i skolen. Derfor

vil jeg gerne aftale med jer, at I kommer og henvender jer til os, når der er noget galt. I skal holde med jeres barn, men I skal også være så loyale over for skolen, at I lytter til os. Vis os tillid og gå i dialog med os, sagde Jens Ravnskjær.

- Den anden aftale handler om sproget. Vi kan godt tale tysk sammen i en situation, hvor der er be-

hov for det. Men I har valgt den danske skole for jeres børn. Så dem af jer, som ikke taler dansk skal lære det for at bakke op omkring dette valg. I skal lære det for at vise jeres børn, at I vil støtte dem i at blive aktivt tosproget. For det afhænger af jeres indstilling og indsats om det kan lykkes, sagde han.

- Den tredje aftale handler om, at

il som forældre sørger for, at jeres børn har fået dækket de grundlæggende behov, når de møder op i skolen. De skal være veludhvilede, og de skal ikke komme sultne i skolen, og de skal have en sund madpakke med, sagde Jens Ravnskjær.

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

En tur hen over Ejderen

Anni Mathiesen oplevede en dag som lærer i Vestermølle.

Formanden for Sydslesvigudvalget, Anni Mathiesen, har været i praktik i Sydslesvig. Blandt andet var hun på Vestermølle Danske Skole for at opleve en skolehverdag.

- Det er noget, jeg har gjort, siden jeg startede i folketinget, fortæller venstrepolitikerken. Jeg synes, at det er vigtigt at møde den hverdag, der har at gøre med de ordførerskaber og udvalg, man har i folketinget, siger hun.

Og som forholdsvis ny formand for det udvalg i Folketinget, der har med det danske mindretal at gøre, var det

derfor helt naturligt for hende at tilbringe nogle dage i Sydslesvig.

- Det giver mig en anden forståelse for, hvad der foregår i Sydslesvig, når jeg for eksempel har oplevet en skoledag. Jeg får en fornemmelse for forskellene, lighederne og udfordringerne i de danske skoler. Og så synes jeg, at det altid er dejligt at møde børn, siger hun.

Og Anni Mathiesen blev fra starten kastet ud i det. I Vestermølle bliver eleverne fra 1. til 6. klasse undervist sammen, så der er altid plads til en hjælpende hånd.

- Jeg har endda fået lov til at undervise og så at sige få lærerjobbet under huden, siger Anni Mathiesen.

Anni Mathiesen hjælper eleverne med at folde skibe.

Når hun tager tilbage til Folketinget, har hun masser af indtryk fra Sydslesvig med i bagagen.

- Det er noget, man ikke får, når man udelukkende holder møder med topfolkene i de forskellige mindretalsorganisationer. Når jeg nu diskuterer undervisningssituationer

eller sprogpolitik, har jeg ansigter og fortællinger i hovedet, for jeg har mødt eleverne i deres hverdag og har set, hvordan de får sproget til at glide, siger Anni Mathiesen.

Skoleleder Gitte Hougaard-Werner, som også er første næstformand i Sydslesvigs Forening, er rigtig glad

for sin praktikant.

- Det er super, for Anni Mathiesen har lyst til at mærke Sydslesvig på denne måde. Det er måske, fordi hun er kvinde, siger hun og griner.

- Hos os har hun i hvert fald fået et reelt indtryk af en skoledag i Sydslesvig, siger hun